

Novogeront en gerontofobie

Novogeront staat niet in de Dikke van Dale. 'Uw zoekbewerking heeft geen overeenkomstige documenten opgeleverd', meldt Google, de grootste zoekmachine van Internet. Het woord 'novogeront' betekent 'nieuwe oudere' en is bedacht door professor dr D.H. Sipsma, emeritus hoogleraar in de klinische geriatrie. Dit jonge medisch specialisme houdt zich niet alleen bezig met de zieke oudere, maar richt zich ook op het ouder worden in al zijn aspecten. Een oudere patiënt verliest door verschillende aandoeningen vaak zijn of haar zelfstandigheid, daarom is er (meer) hulp nodig. Een klinisch geriater coördineert die hulp.

Ik ging eens met professor Sipsma praten:

Gerontofobie is ook een nieuw woord. In welke zin gebruikt u dat?

'Als: angst voor ouderen. Er bestaat een hardnekkige neiging tot discrimineren en stigmatiseren van de oudere mens. Er is bijvoorbeeld dat stereotype beeld dat de oudere weergeeft door vier handposities: de hand boven de ogen tegen het scherpe licht, achter het oor om beter te kunnen horen, voor de mond om het kuchen te verbergen en ten slotte die aan de stok of tegenwoordig dan de rollator. De laatste tijd komen daar niet aflatende waarschuwingen bij voor de economische gevolgen van de vergrijzing. Er wordt gemakkelijk gegeneraliseerd dat de oudere mens en zeker de hoogbejaarde een bedreiging is van de welvaart; een kostenverslindend zorgafhankelijke uitvreter zonder maatschappelijk nut.'

Gerontofobie betekent toch ook angst voor het ouder worden?

'Ja. Men accepteert de fysieke verschijnselen ervan niet.

Kunsthoeven, -knieën, - bloedvaten, zelfs kunstharten worden geplaatst, lenzen gelaserd en rimpels weggebotxt. Kortom een type geneeskundige ingrepen, dat beschouwd wordt als geldverslindende zinloze reparaties. Maar is het ook zinloos als daardoor de kwaliteit van het bestaan voor vele jaren wordt verhoogd?'

De meeste fobieën zijn te genezen. Gerontofobie ook?

'Het is de hoogste tijd vergrijzing van een geheel andere kant te benaderen. We moeten ouderdom en ziekte uit elkaar halen. Men kan een samenleving met veel ouderen ook zien als voortzetting van de evolutie in de richting van een rijpere en wijzere gemeenschap. Nooit eerder in de geschiedenis zijn er zo veel ouderen geweest. Biologisch gezien heeft het menselijke lichaam de taak zijn genen door te geven, is dat eenmaal gebeurd dan takelt het af. Maar de oudere is veel meer dan een wegwerpmens. Hij of zij is de drager van traditie en kennis, beschermer van kinderen en kleinkinderen. Bovendien is de menselijke geest zo sterk geëvolueerd, dat hij in staat is de

bedreigingen van de natuur tegen te gaan en eventuele schade te herstellen.

We worden steeds jonger oud genoemd! Laatst sprak ik iemand die opzag tegen zijn veertigste verjaardag.

'We moeten op een heel andere wijze gaan kijken naar de levensloop, de strakke, klassieke drieledige indeling ervan herzien. De eerste periode is de leerfase, hieraan is niet veel te veranderen. De tweede, de werk- en gezinsvormingfase, kan anders worden ingevuld: de werkperioden ruimer mixen met vrije tijd, met perioden van educatie en recreatie, zodat er minder slijtage ontstaat. Daardoor kan ook de derde fase, rust, flexibeler worden ingevuld en is een starre pensioneringsdatum niet meer nodig.'

We zijn ook langer oud. Men verwacht dat meisjes die nu worden geboren ouder worden dan 100 jaar!

'Voor de novogeront, de nieuwe oudere, zijn velerlei nieuwe rollen te bedenken in onderwijs, zorg, in de ontwikkeling en samenhang van lokale gemeenschappen, in het bestuur op allerlei niveaus. Kees Knipscheer, hoogleraar sociale gerontologie, spreekt over een tweede adolescentie, waarin 65 plussers een nieuwe levensfase binnentreden, een hernieuwde volwassenheid.'

Krijgen we dan in plaats van 'bejaarden' en 'ouden van dagen' de 'oudere werknemer'?

'Ja. Wist u trouwens dat Voltaire zijn grootste werken pas na zijn 65ste schreef?'

